

УДК 811.161'373.7

НОМЕНИ ТВАРИН ВОДНОГО ПРОСТОРУ В СХІДНОСЛОВ'ЯНСЬКИХ ФРАЗЕОСИСТЕМАХ

Галина ФІЛЬ

кандидат філологічних наук, доцент кафедри філологічних дисциплін та методики їх викладання у початковій школі, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка (Україна, Дрогобич)
filgalina1955@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/000-0002-9668-6849>

Research ID N-7496-2018 <http://www.researcherid.com/rid/N-7496-2018>

Статтю подано до редакції / The article is submitted to the editorial board:
12.09.2019

Статтю опубліковано / The article is published: 15.09.2019.

У статті схарактеризовано фразеологічні одиниці української, російської та білоруської мов з компонентами-назвами на позначення тварин водного простору, репрезентованих у сучасних фразеологічних словниках досліджуваних мов; з'ясовано, що фразеологія східнослов'янських мов фіксує такі назви тварин водного простору, як рак, риба, жаба, черепаха, п'явка; в результаті міжмовного зіставлення фразеосистем обстежуваних мов виокремлено як одиничні, індивідуальні, так і загальні ознаки.

Ключові слова: фразеологічні одиниці; номени, міжмовне зіставлення; назви тварин водного простору; структурний компонент; символ; словесна символіка.

THE NAMES OF WATER SPACE ANIMALS IN EASTERN SLOVENIAN PHRASEOSYSTEMS

Halina FIL

Ph.D. in Philology, Associate Professor of Philological Disciplines and Teaching Methods in Primary Schools Department, Deputy Dean for Research and International Cooperation of the Primary and Art Education Faculty Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University (Ukraine, Drohobych) filgalina1955@gmail.com

The article considers the phraseological units of Ukrainian, Russian and Belarusian languages with components-names of water space's animals; It has been clarified that humanity reflects its observation of the appearance and behavior of animals in stable compounds; It has been established that the phraseology of the Eastern Slavic languages fixes the names of animals of water such as cancer, fish (perch, pike, crucian, duck, herring), frog, turtle, leech.

The purpose of the article is to compare the structure of Ukrainian, Russian and Byelorussian phraseological units with the name of animals of water represented in modern phraseological dictionaries of the studied languages; to separate the components-symbols in them, reflecting the cultural codes of different nations and they are the powerful factor in the formation of a nationally-shaped picture of the world.

A comparative analysis of the structure of phraseological units of the Russian, Ukrainian, and Belarusian languages, denotes animals of water space, demonstrates the peculiarity of the perception of the respective cultures. The common and distinctive features conditioned by the similarity of socio-historical living conditions of native speakers, general patterns of development of human being. Comparison of established expressions denotes animals of water in the interlinguistic aspect reveals mostly negative connotations, which mainly reflect a person's character traits, behaviors and actions.

The prospect of further research is expansion of our investigation observed expressions with the component of water animals in East Slavic languages, further their comparison and isolation them as single, individual, and general features related to the peculiarities of reflecting the mentality of a people.

Keywords: phraseological units; interlingua comparison; animals of water; structural component; symbol; verbal symbolism.

Постановка проблеми. Фразеологія, на відміну від інших пластів мовних одиниць, відображає процес розвитку народу, особливість його світосприймання крізь призму мови та національної культури.

Важливе місце у фразеосистемах кожної мови посідають усталені вирази з компонентами-назвами представників тваринного світу. Це, як зазначають С. Денисенко та В. Хлівний, пов'язане з традицією ще дохристиянських часів, коли людина вважала себе частиною природи, а саму природу персоніфікувала, наділяла представників рослинного і тваринного світу рисами, притаманними людині (Денисенко, Хлівний, 1993, с. 96-97).

«Тваринам надавалося символічне значення, – пише М. Петришин, – вони зображувалися як священні створіння, мудрі і пророчі істоти. Людина протягом віків співіснувала з тваринами, приручала їх, вивчала поведінку представників тваринного світу. Прагнучи дати характеристику своїй поведінці, почуттям, стану, зовнішності, люди порівнювали себе з представниками тваринного світу» (Петришин, 2014, с. 161). Отож фразеологічні одиниці східнослов'янських мов, які найяскравіше відо-

бражають багаторічне спостереження людини за зовнішнім виглядом та поведінкою тварин, становлять особливий інтерес.

Аналіз досліджень. Фразеологічні одиниці з компонентами-номенами тварин водного простору в українській мові досліджували І.Голубовська, О.Левченко, Г.Онуфрійчук, Д.Ужченко та ін., в російській – В.Телія та ін., в білоруській – І.Лепешаў, М.Якалцэвіч та ін. Проте, незважаючи на широту різноаспектних наукових студій провідних лінгвістів, обстеження фразеологічних одиниць східнослов'янських мов з номенами тварин водного простору залишається одним із актуальних, оскільки має частковий або обмежений характер, зокрема не проведено комплексне дослідження усталених виразів у міжмовному аспекті.

Мета статті – здійснити міжмове зіставлення структури українських, російських та білоруських фразеологічних одиниць із номенами тварин водного простору, репрезентованих у сучасних фразеологічних словниках обстежуваних мов; виокремити в них компоненти-символи, які відображають культурні коди того чи того народу.

Відповідно до окресленої мети, основне завдання нашого дослідження – виявити співпадаючі та відмінні конотативні мотивації, які закріпилися в східнослов'янських мовах по відношенню до назв тварин водного простору.

Виклад основного матеріалу. У системі образно-метафоричних мовних засобів, побудованих на національно-культурній традиції, значне місце займають словесні символи, що своїм концептуальним змістом відбивають різноманітні сторони життя, особливості національного бачення дійсності, образного осмислення картини світу (Патен, 2017, с. 186).

Аналіз семантичної структури фразеологічних одиниць на позначення назв тварин водного простору в обстежуваних мовах дав можливість виявити в них компоненти-символи – ті мовні знаки, які визначають особливості того чи того народу, формують його культурні коди та менталітет.

Г. Гегель у символі вбачав знакову природу, смисл і вираження смислу. Символ як знак лише тоді може мати мистецьке значення, коли перетворюється в образ. А образ, будучи символічним, розкриває весь комплекс своїх властивостей. Отож у символі поряд із одночасним накладанням деяких властивостей образу і смислу є ще й інші ознаки, що їх можна збагнути лише в контексті застосування (Дмитренко, 2011, с. 18-19).

На думку В. Кононенка, словесна символіка народу виступає важливим чинником творення національно-культурної картини світу; навіть індивідуальні символи, характерні для художньо-творчого осмислення дійсності, звичайно зумовлені особливостями національного мовного типу, мовної особистості (Кононенко, 1997, с. 31).

Національно-культурна специфіка залежить від того, які уявлення носій мови має про тварину в проекції на людину, які фрагменти її досвіду були лексично зафіксовані, а також у якій мірі представлені ці фрагменти у тій чи тій мові у вигляді цілісних пріоритетів, образів, символів (асоціації та конотації) (Коваленко, Рзаєва, 2013, с. 32–33).

В усіх мовах наявні фразеологічні одиниці із структурним компонентом-назвою представників тваринного світу, в тому числі і тварин водного простору. Скажімо, фразеологія східнослов'янських мов фіксує такі назви тварин водного простору, як *рак*, *риба* (*окунь*, *карась*, *щука*, *лин*, *оселедець*, *щупак*), *жаба*, *черепаха*, *п'явка* тощо, однак частину з них можна вважати факультативними з огляду на їх поодиноке вживання в структурі фразеологічних одиниць обстежуваних мов. Найчастотнішими компонентами-назвами тварин водного простору є номени *рак*, *риба*, *жаба*, *черепаха*.

Образ-символ тварини формувався під впливом різноманітних повір'їв. У зв'язку з цим у фразеологічному фонді знаходимо різні думки про ту чи ту тварину (Петришин, 2014, с. 163).

Розглянемо асоціації, пов'язані з тваринами водного простору в східнослов'янських фразеосистемах. Так, наприклад, у досліджуваних мовах функціонує значна кількість фразеологізмів з компонентом *рак* – мешканцем водної стихії, що мають спільну семантику: *знати, де раки зимують // знати, где раки зимуют // ведаць, дзе ракі зімуюць* ‘бути хитрим, спритним, досвідченим у чому-небудь’; *показати, де раки зимують // показати, где раки зимуют // познаць, уведаць, дзе ракі зімуюць* ‘провчити когось-небудь, завдати неприємностей, прикроців’; *як (коли, доки, поки) рак свисне // когда (пока) рак свиснет // калі (як) рак (на гары) свісне* ‘уживається як категоричне заперечення змісту зазначеного виразу; нікому’.

Основними конотативними рисами в образі рака є безвихідність, невизначеність: укр.: *сісти, як (мов, ніби) рак на міліні (на мілкому)*; рос.: *как рак на мели*; сором'язливість, ніяковілість: укр.: *почервоніти як рак; пекти / спекти раків (раки, рака)*; як (мов, наче) *[печений (варений)] рак*; білорус.: *пячы ракаў; спячы ракаў*.

Образ рака втілює такі людські пороки, як ледачість, лицемірство (підступність), незграбність, сором, повільність і реалізується в усталених виразах української мови: *бодай рак урачив* ‘уживається для повного вираження недоброго побажання комусь-небудь’, *унустити рака з рота* ‘бути ошуканим, одуреним облесливою похвалою’. Крім того, рак асоціюється із особливим способом пересування: *як (мов, ніби) раки з мішка* ‘у різні боки розходитися, розтягатися’, *вишептатися як рак у торбі* ‘перестати рухатися, почати помирати’.

Не менш цікавими в плані дослідження є стійкі вирази з номеном *риба*, які характеризують людину в 'ялу, мляву: *ні риба ні м'ясо // ні рыба ні мяса*; мовчазну: *мовчати як риба // маўчаць як (што) рыба* 'не говорити ні слова'.

Фразеологічна одиниця української мови *бути як (мов, ніби) риба з водою* означає 'бути нерозлучним з ким-, чим-небудь'; *як риба у воді* – почувати себе вільно, невимушено, добре'. З подібним значенням фіксуємо усталені вирази як у російській мові *как рыба в воде*, так і в білоруській – *як рыба ў вадзе*.

У результаті порівняльного аналізу окремих символів української, російської та білоруської мов виявлено цілу низку однакових узагальнено-образних значень. Так, для усіх досліджуваних мов характерні фразеологічні одиниці з лексемою *риба*, що мають конотацію безвихідності, покарання, підлості: *битися як риба об лід; битися як (мов, наче) риба в саку (в сітях); битися наче рибина в неводі // биться как рыба об лед // біцца як риба аб лед* 'жити в нужді, переборюючи злидні, нестатки'; *ловити рибу (рибку) в каламутній воді // ловить рыбу в мутной воде // лавиць рыбу у каламутнай (мутнай) вадзе; лоўля рыбки ў мутнай вадзе* 'мати користь, вигоду з чого-небудь, користуватися з неясності обставин, чиїхось труднощів'.

Разом з тим, в українській та білоруській мовах номен *риба* уживається як категоричне заперечення змісту зазначеного слова: *як (мов, ніби) рибі парасолька* перев. зі сл. потрібний, необхідний // *патрэбны, трэба як рыбе парасон*, а у стійкому виразі *знов (знову) за рибу гроші // зноў за рыбу грошы* функціонує у значенні 'уперто наполягати на чомусь, настирливо повторювати те саме'.

Спільне значення 'дуже багато когось, тісно десь (про велику кількість людей у якомусь приміщенні)' в обстежуваних мовах має фразеологічна одиниця *як оселедців у бочці // как сельдей в бочке // як селядцоў у бочцы*. На відміну від російської та білоруської мов в українській мові вживається з лексемою *оселедець* стійкий вираз *як кіт з оселедцем панькатися* у значенні 'занадто багато приділяти уваги кому-, чому-небудь'.

Досліджуючи стійкі сполуки з номеном *риба*, ми виявили чимало з них, притаманних лише українській мові: *велика риба* (поважна особа, впливова людина); *спіймати золоту рибку* (символ везучості); *жвавий як риба (рибка) в річці* (символ енергійності); *риб'ячим пухом підбитий; на риб'ячому (риб'ячім) хутрі* (який не тримає тепла, погано гріє; старий, виношений (про одяг)); *як (мов, ніби) риб'яче око* (чистий, вимитий).

У контексті нашого дослідження на особливу увагу заслуговують специфічні для української мови й інші цікаві образи на позначення де-

яких різновидностей риб – *лина*: як (мов, ніби) *лин мулу* зі сл. *наїстися*, *набратися* ‘досхочу, вволю, багато’; як (мов, ніби) *лин по дну* зі сл. *ходити* ‘спокійно, вільно, безпечно’; *карася*: як (мов, ніби) *у карася вовни зовсім немає*; *щуки*: *не всі старі щуки карасів хватають*; *щука*: як *щука на сковорідці* ‘дуже сильно, надзвичайно’; *в’юна*: як (мов, ніби) *в’юн [посолений (в ополонці, на сковорідці)]* ‘дуже швидко, прудко’; *ходити в’юном*; *витися (звиватися, крутитися) в’юном* ‘догоджаючи кому-небудь, підлещуватися, упадати біля когось’. В’юн в українському мовному ареалі символізує спритність, брехливість, хитрість, підступність.

Разом з тим, як зазначає Г. Онуфрійчук, чимало фразеологічних одиниць української мови передають і такі негативні риси, як боягузтво (страх), ледачість, невезучість, пліткарство: *стежить як рибка смикає*; *дрижить як риба*; *у лінійній річці і риби не скачуть*; *(вскочити) як риба в невід*; *звивається (в’ється, крутиться) як (мов, ніби) риба (в ополонці, на сковорідці, в очереті)*; *слизький як риба*; *плеще як риба хвостом* (Онуфрійчук, 2016, с. 207-208).

Спільне значення ‘дрімати, куняти, спати сидячи або стоячи’ простежується у фразеологічних одиницях з номеном *окунь* як в українській, так і в білоруській мовах: *ловити [носом] окунів (окуні) // вудзіць (лавиць) акунёў*: *Стоять [люди] з позасвічуваними свічками, хто слуха, а хто й окунів ловить, слухаючи (Г.Квітка-Основ’яненко) // [Пётр:] Я сённа спаць не буду! [Прося:] А завтра будеш акунёў лавиць і бльтаць літары, а Товій буде цябе ічаўчком на носе... (М.Клімковіч).*

Властивість риби швидко псуватися, зазначає М. Петришин, лягла в основу стійкого виразу української мови – *риба починає псуватися з голови*, в якому експлікована ідея особливої відповідальності керівництва будь-якого колективу або спільноти, оскільки від особистісних якостей цих людей залежить перспектива розвитку окремих колективів і суспільства (Петришин, 2014, с. 164).

Лексема *жаба* у структурі фразеологічних одиниць *жаба цицьки (циці) дасть // жаба цъці дасць* як в українській, так і в білоруській мовах уживається зі значенням ‘хто-небудь утопить або загине, потрапивши в складні, незвичайні умови’. Усталений вираз *[старій] жабі по коліна // жабе на калена* функціонує зі значенням ‘неглибоко, зовсім мало води’, в білоруській мові має й інше значення ‘дуже низького росту, зовсім малий’. Крім цього, специфіку білоруської мови становлять фразеологічні одиниці *на жабін скок* у значенні ‘дуже малий (по довжині, площі)’ та з *жабіны прыгаршчы* ‘дуже мало щастя, радості, здоров’я’.

К. Головенко зазначає, що мовлення українців збагачене усталеними виразами із компонентом-зоонімом *жаба*, які позначають здебільшого

хвалькуватість (*кожна жаба хвалить своє болото; жаба мала, а рот великий*), завищену самооцінку (*коваль коня кує, а жаба собі ногу підставляє; дметься як жаба; розійдись море – жаба пливе; пнеться як жаба до гуски; набратися як жаба мулу*), невгамовність (*ускочити як жаба в жар*) (Головенко, 2017, с. 427).

В окремих усталених виразах, специфічних для української мови, номен *жаба* символізує безглузду, зажерливу людину: *жаба душить, жаба дере*, а фразеологічна одиниця *як жаба на купині* зі сл. *надутися, напириндитися* символізує пихату, набундючену людину. Окрім цього значення, цей фразеологізм зі словами *розсістися, розпросторитися* має значення ‘дуже зручно, вільно, займаючи багато місця, не стримуючись, без обмеження’; з сл. *надутися* – ‘дуже сильно’.

Лише в білоруській мові функціонують стійкі сполуки *глытаць жабу (жаб), праглынуць жабу* зі значенням ‘мовчки, терпеливо зносити кривду, образу, вислуховувати щось неприємне’. Про того, хто не вміє тримати секрети, кажуть *жаба на языку не слячэцца*, а про п’яного – *набрацца (набірацца) як (што) жаба гразі*.

Для української мови специфічною є також фразеологічна одиниця *холодна жаба сидить під серцем* у значенні ‘кого-небудь охоплює передчуття страху, передчуття чогось поганого, неприємного’: – *Навіть самі слова прокурор, тюрма, слідчий – все життя викликали в усьому моєму єстві дріж і страх. А тепер у мене якась холодна жаба сидить під серцем* (В.Собко).

Номен *черепаха* у східнослов’янській культурі символізує незграбність та млявість. Особливості руху цієї тварини втілено в усталених виразах *як (мов, наче, неначе) черепаха // как черепаха // як чарапаха*.

Образ *п’явки* в українській фразеосистемі використовується в стійких виразах *п’явки (п’явка) ссуть (ссе) за серце (під серцем)* ‘хтось тривожиться, страждає’; *як (мов) п’явки за серце ссуть* ‘кому-небудь дуже погано’: *За серце – мов п’явки ссуть, у грудях глухо і сухо, та жарко ...* (П.Мирний); *впиватися п’явкою в серце* ‘міцно заволодівати чийми-небудь почуттями’: – *Це не любов моя, це лихо моє! Це якийсь ворог, і ворог лютий, причепився до моєї душі, вп’явся п’явкою в моє серце* (І.Нечуй-Левицький); *як п’явка крикне* ‘уживається для вираження повного заперечення змісту слова; зовсім не буде’: *Тоді то буде, як п’явка крикне* (Українське прислів’я).

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Усе сказане вище дає змогу констатувати, що міжмовне зіставлення структури фразеологічних одиниць української, російської та білоруської мов, що позначають тварин водного простору, передає особливість світосприй-

няття відповідних культур. Наявність спільних та відмінних рис зумовлена схожістю соціально-історичних умов життя носіїв мови, а також загальними закономірностями розвитку людського буття. Зіставлення усталених виразів з номенами тварин водного простору у міжмовному аспекті виявляє переважно негативні конотації, які в основному використовують в якості образної характеристики людини, її поведінки та вчинків.

Перспективу подальшого дослідження вбачаємо у розширенні корпусу досліджуваних усталених виразів з компонентами-назвами тварин водного простору в східнослов'янських мовах, подальшому зіставленні їх та виокремленні в них як одиничних, індивідуальних, так і загальних ознак, пов'язаних із особливостями національно-культурної картини того чи того народу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Білоноженко, В.М. та ін. (Укл.) (2013). *Фразеологічний словник української мови*. Т.1-2. Київ, Наукова думка.

Головенко, К. (2017). Символіка тварин водного простору в українських та англійських фразеологізмах. *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія: філологічні науки*. Вип. 153. Кіровоград, Видавець Лисенко В.Ф.

Денисенко, С. & Хлівний, В. (1993). Національно-культурна своєрідність фразеологізмів з погляду взаємозв'язку мови і культури. *Язык и культура. Вторая международная конференция. Доклады.* / Сост. С. Б. Бураго. Киев, Коллегиум.

Дмитренко, М. (2011). *Символи українського фольклору : Монографія*. Київ, УЦКД.

Коваленко, О.В. & Рзасва, В.В. (2013). Функціонування зоосемізмів у фразеологізмах німецької та української мов. *Одеський лінгвістичний вісник. Зб. наук. праць. [Гол. ред. Н.В.Петлюченко]. Вип. 2*. Одеса: Фенікс.

Кононенко, В.І. (1991). Словесні символи в семантичній структурі фраземи. *Мовознавство*. №6. С. 30–36.

Лепешаў, І. (2008). *Слоўнік фразеалагізмаў*. У 2 т. Мінськ, Беларуская Энцыклапедыя імя Петруся Броўкі.

Молотков, А.И. (Ред.) (1968). *Фразеологический словарь русского языка*. Москва, Советская энциклопедия.

Онуфрійчук, Г. (2016). *Лінгвокультурологічний потенціал української етнофразеології : асоціативне поле «ЛЮДИНА В КОЛІ ІНШИХ ІСТОТ»* (Дис. канд. філол. наук). Національна академія наук України, Інститут мовознавства імені О.О. Потебні, Київ.

Патен, І. (2017). Символи у слов'янській фразеосистемі (на матеріалі української російської та польської мов) : лінгвокультурологічний аспект. *Рідне слово в етнокультурному вимірі*, 185-194. doi: 10.24919/2411-4758.2017.110496.

Петришин, М. (2014). Фразеологізми з компонентом-зоонімом у латинській мові. *Науковий вісник Чернівецького університету. Германська філологія*. Вип. 692-693, 161-165.

REFERENCES

Bilonozhenko, V. (Ed.). (2013). *Frazeolohichniy slovnyk ukrainskoi movy* T.1. [*The phraseological dictionary of the Ukrainian language*]. Kyiv, Naukova dumka, 2013. [in Ukrainian]

Holovenko, K. (2017). Symvolika tvaryn vodnoho prostoru v ukrainskykh ta anhliiskykh frazeolohizmakh. Naukovi zapysky Kirovohradskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Vynnychenka. Seriya: filolohichni nauky. Vyp. 153. Kirovohrad, Vydavets Lysenko V.F, 425-428 [in Ukrainian]

Denysenko, S. & Khlivnyi, V. (1993). Natsionalno-kulturna svoieridnist frazeolohizmiv z pohliadu vzaiemozviazku movy i kultury [National-cultural peculiarity of phraseologisms in terms of the interrelation of language and culture]. *Yazyk i kultura. Vtoraya mezhdunarodnaya konferentsiya. Doklady*. [*Language and culture. Second International Conference. Reports*]. Kyiv, Kollegium, 96-97. [in Ukrainian]

Dmytrenko, M. (2011). *Symvoly ukrainskoho folkloru* [*Symbols of Ukrainian Folklore*]. Kyiv, UTsKD. [in Ukrainian]

Kovalenko O.V. & Rzaieva V.V. (2013). Funksionuvannia zoosemizmiv u frazeolohizmakh nimetskoi ta ukrainskoi mov [Functioning of zoosemisms in phraseological units in Ukrainian and German.]. *Odeskyi lnhvistychnyi visnyk. Zb. nauk. prats. – Odessa Linguistic Bulletin*, Vyp. 2. Odesa: Feniks [in Ukrainian]

Kononenko V.I. (1991). Slovesni symvoly v semantychnii strukturii frazemy. *Movoznavstvo – Linguistics*. №6. P.30-36 [in Ukrainian]

Lepeshaj, I. (2008). *Sloynik frazeolohizmaŭ*. [*Phraseological dictionary*]. U 2 t. Minsk, Belaruskaya Entsyklapedyiya Imya Petrusya Broŭki. [in Belarusian]

Molotov, A. I. (Eds.) (1968). *Frazeologicheskiy slovar russkogo yazyka* [Phraseological dictionary of the Russian language]. Moskva, Sovetskaya entsiklopediya. [in Russian]

Onufriichuk, H. (2016). Lnhvokulturolohichniy potentsial ukrainskoi etnofrazeolohii : asotsiatyvne pole «LIuDYNA V KOLI INShYKh ISTOT» [Linguistic and cultural potential of the Ukrainian ethnophraseology: the associative field «A MAN IN ANOTHER OTHER FACTS»]. *Candidate's thesis*. [in Ukrainian]

Paten, I. (2017). Symvoly u slovianskii frazeosystemi (na materiali ukrainskoi rosiiskoi ta polskoi mov) : lnhvokulturolohichniy aspekt [Symbols in the Slavic frazeosystem (on material of Ukrainian, Russian and Polish languages): lingvokulturological aspects]. *Ridne slovo v etnokulturnomu vymiri – Native word in ethnocultural dimension*, 185-194. doi: 10.24919/2411-4758.2017.110496 [in Ukrainian]

Petryshyn, M. (2014). Frazeolohizmy z komponentom-zoonimom u latynskii movi. [Phraseologisms with a zoonotic component in Latin]. *Naukovyi visnyk Chernivetskoho universytetu. Hermanska filolohiia* [Scientific herald of Chernivtsi University. German philology]. Vyp. 692-693, 161-165 [in Ukrainian]